

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/155/2018
Identifikačné číslo spisu:	1115219584
Dátum vydania rozhodnutia:	13.12.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1115219584.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Ing. B. C., so sídlom v Košiciach, Masarykova 21, správkyne konkurznej podstaty úpadcu Rapid life životnej poisťovne, a.s. v konkurze, so sídlom v Košiciach, Garbiarska 2, IČO: 31 690 904 zast. Advokátska kancelária FARDOUS PARTNERS s.r.o., AK so sídlom v Šali, Hlavná 6, IČO: 47 241 543, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Národná banka Slovenska, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša 1, IČO: 30 844 789 zast. JUDr. Tomášom Borecom, advokátom so sídlom v Bratislave, Kozia 20, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 4C/54/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. januára 2018, sp.zn. 5Co/383/2016, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. januára 2018, sp.zn. 5Co/383/2016 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 24. júna 2016 č.k. 4C/54/2013-286 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 5.569.151,90 eur s príslušenstvom ako aj povinnosť náhrady trov konania. Žalobkyňa sa žalobou domáhala zaplatenia sumy vo výške 5.569.151,90 eur s príslušenstvom titulom náhrady škody, ktorá jej vznikla z dôvodu nezákonného rozhodnutia orgánov štátnej správy v oblasti poisťovníctva.

1.1 Súd prvej inštancie predchádzajúcim rozsudkom zo dňa 22. mája 2014 č.k. 4C/54/2013-208 žalobu zamietol, konštatujúc, že v danom prípade bol splnený len jeden z predpokladov vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu, a to existencia nezákonného rozhodnutia, za ktoré možno považovať rozhodnutie Bankovej rady NBS zo dňa 24.02.2009 č. GUV-XXX/XXXX, ktorým potvrdila napadnuté prvostupňové rozhodnutie NBS č. OPK XXX-X/XXXX zo dňa 24.07.2008 a zamietla rozklad žalobcu. Uvedené právoplatné rozhodnutie bolo ako nezákonné zrušené rozsudkom Najvyššieho súdu SR a vec bola vrátená na ďalšie konanie. V danom prípade nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi uvedeným nezákonným rozhodnutím a vznikom škody a vzhľadom k uvedenému súd prvej inštancie žalobu zamietol bez potreby skúmania splnenia ďalšej podmienky uplatňovaného nároku, t.j. samotnej škody.

Odvolací súd uznesením z 30. novembra 2015 sp.zn. 5Co/600/2014 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie dôvodiac, že súd prvej inštancie svoje závery oprel len o tvrdenia žalovanej bez opory vo výsledkoch vykonaného dokazovania.

1.2 Súd prvej inštancie v rozsudku zo dňa 24. júna 2016 č.k. 4C/54/2013-286 uviedol, že dospel k záveru, že boli splnené všetky predpoklady vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú žalobkyni.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 30. januára 2018, sp.zn. 5Co/383/2016 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania. Odvolací súd poukázal na to, že v priebehu odvolacieho konania uzavrela žalobkyňa ako postupca so spoločnosťou AB REAL s.r.o. Zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorej predmetom bolo postúpenie pohľadávky, nárok na zaplatenie ktorej je predmetom tohto konania. Súčasne žalobkyňa navrhla, aby do konania na jej miesto vstúpila spoločnosť AB REAL s.r.o. Vzhľadom ku skutočnosti, že žalobkyňa vzala návrh na zmenu strany sporu späť, odvolací súd konanie o návrhu žalobkyne na zmenu strany sporu na jej strane uznesením zo dňa 09. januára 2018 zastavil. Okresný súd Košice I uznesením zo dňa 23. januára 2018 pod sp. zn. 31K/28/2017 rozhodol o vyhlásení konkurzu na majetok spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a.s., pričom konkurz sa považuje za vyhlásený zverejnením uznesenia o vyhlásení konkurzu v Obchodnom vestníku, t.j. dňa 29. januára 2018.

2.1 Odvolací súd konštatoval, že vzhľadom na postúpenie pohľadávky, ktorá bola predmetom konania, a platnosť ktorého postúpenia žiadna zo strán nenamietala, stratila žalobkyňa aktívnu vecnú legitímáciu v spore. Keďže k zmene subjektu na strane žalobkyne nedošlo, neostalo odvolaciemu súdu než napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a v súlade so zásadou, že pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia, pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie v spore na strane existujúcej žalobkyne, žalobu zamietnuť.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej len „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP.

3.1 Dovolateľka poukázala na to, že Okresný súd Košice I uznesením sp. zn. 31K/28/2017, uverejneným v obchodnom vestníku č. 20/2018 dňa 29.01.2018, vyhlásil konkurz na majetok dlžníka, t.j. Rapid life životná poisťovňa, a. s., pričom odvolací súd vyhlásil napadnutý rozsudok dňa 30.01. 2018, teda po vyhlásení konkurzu. V odseku 12 odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolací súd uviedol, že na majetok dovolateľky bol vyhlásený konkurz, pričom napriek tomu v rozpore s ustanoveniami zákona č. 7/2005 Z. z. pri ex offio prerušenom konaní, vo veci konal bez návrhu konkurznej správy na pokračovanie v konaní, a dokonca vo veci rozhodol. Týmto konaním odvolací súd zasiahol do procesných práv vtedajšej konkurznej správy, ktorá nemala možnosť vyjadriť sa k veci, hoci zo zákona vyplývalo prerušenie tohto konania. Konkurzná správa legítimne očakávala, že nebude odvolací súd bez jej návrhu pokračovať a tiež že súd nebude konať bez nej. Nebolo podstatné ako odvolací súd po hmotnoprávnej stránke posúdil nárok dovolateľky, ale rozhodujúcim bolo nekonanie s konkurznou správou.

3.2 Dovolateľka navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na nové konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie odmietnuť ako podané neoprávnenou osobou, resp. ho zamietnuť a žiadala priznať náhradu trov dovolacieho konania. Poukázala na to, že ak bol konkurz vyhlásený dňa 29.01.2018, tak v uvedený deň nemala dovolateľka v majetku pohľadávku, ktorá je predmetom tohto sporu a preto nie je možné aplikovať, ustanovenia ZKR ako celku, kedy majetok podliehajúci konkurzu neobsahuje pohľadávku uplatnenú v tomto konaní.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany sporu v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v

ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné ale zároveň dôvodné. Správkyňa konkurznej podstaty úpadcu Rapid life životnej poisťovne, a.s. v konkurze, udelila súhlas s pokračovaním v konaní podaním zo dňa 09.11.2022, preto boli splnené zákonné podmienky, aby dovolací súd v konaní rozhodol.

6. V danom prípade dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi túto procesnú vadu sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere, v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7. Dovolateľka vo vzťahu k porušeniu jej procesného práva odvolacím súdom v zmysle § 420 písm. f) CSP namietala, že odvolací súd rozhodol o odvolaní bez toho, aby vzal do úvahy, že na jej majetok bol vyhlásený konkurz.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 31K/28/2017 z 23. januára 2018 bol na majetok dovolateľky vyhlásený konkurz. Zverejnením rozhodnutia o vyhlásení konkurzu v obchodnom vestníku dňa 29. januára 2018 sa konkurz považoval za vyhlásený. Odvolací súd rozhodol o odvolaní žalovanej dňa 30. januára 2018 bez toho, aby riadne reflektoval skutočnosť, že na majetok dovolateľky bol vyhlásený konkurz. Hoci je z napadnutého rozhodnutia zrejmé, že odvolací súd mal o tejto skutočnosti vedomosť, avšak z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé akým spôsobom v zmysle ustanovení zák. č. 7/2005 Z. z. vyhodnotil vplyv vyhlásenia konkurzu na prebiehajúce konanie.

9. Dovolací súd konštatuje, že opomenutím vyhodnotenia skutočnosti, že na majetok dovolateľky bol vyhlásený konkurz, došlo k procesnému pochybeniu odvolacieho súdu majúcemu za následok porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolanie je preto prípustné a zároveň aj dôvodné. Dovolací súd preto podľa § 449 ods. 1 v spojení s § 450 CSP napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

10. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

11. Dovolací súd považoval za potrebné reagovať na tvrdenia žalovanej uvedené vo vyjadrení k dovolaniu, že dovolanie bolo podané neoprávnenou osobou. Majetok podliehajúci konkurzu tvorí konkurznú podstatu. Súpis konkurznej podstaty tvorí právny podklad pre speňaženie majetku patriaceho do podstaty, lebo speňažený môže byť len ten majetok, ktorý bol spísaný, pričom správca je oprávnený takto spísaný majetok speňažiť okrem prípadu, ak bol zo súpisu zákonným spôsobom vylúčený. V konaní o vylučovacej žalobe je súd oprávnený prejudiciálne posudzovať otázku vlastníckeho práva (prípadne iného práva) k vylučovanej veci za tým účelom, aby mohol dospieť k záveru o správnosti

alebo nesprávnosti postupu správcu konkurznej podstaty úpadcu pri zapísaní sporného majetku do súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu. Výsledkom takéhoto konania nie je určenie vlastníckeho práva, ale výrok, ktorým súd buď zamietne vylučovaciu žalobu, alebo rozhodne o vylúčení veci zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu. Ak súd rozhodne o vylúčení majetku zo súpisu, správca majetok zapísaný do súpisu bezodkladne zo súpisu vylúči. V prípade, že žaloba nie je podaná včas, resp. ak bola žaloba o vylúčenie zamietnutá, predpokladá sa, že zahrnutie veci do súpisu je nesporné. Zo súpisu všeobecnej podstaty dovolateľky, t.j. úpadcu, dovolací súd zistil, že správkyňa konkurznej podstaty dovolateľky do tohto súpisu zapísala aj pohľadávku uplatňovanú v tomto konaní spolu s poznámkou o spornosti tohto zápisu. Keďže pohľadávka uplatňovaná v tomto konaní tvorí súčasť konkurznej podstaty dovolateľky, ide o majetok podliehajúci konkurzu a správkyňa konkurznej podstaty podala dovolanie ako oprávnená osoba.

12. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.